

IZHAJA VSAK DAN

za vsak dan v praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamezne številke se prodajajo po 3 nvd. (6 stot.) v mnogih tiskarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Fontojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele številke po 5 nvd. (10 stot.).

OLAGI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolona. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 3 st. mm, smrtne, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plačuje se in utožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 meseca 6 K; na naročbo brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na naslednje izdaje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kruz 5-20, za pol leta Kruz 3-20.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rekipel se ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom)

Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konzorcij lista „Edinost“ - Natisnila Tiskarna „Edinost“ vpisana zadruga z omejenim poročtvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti številka 18.

Polno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Politično društvo „EDINOST“ v Trstu sklicuje naslednje

javne shode

- 1) na dan 26. t. m. ob 8. uri zvečer v gostilno gosp. Frana Birsa v ulici G. Gatteri št. 10;
- 2) na dan 27. t. m. ob 10. predpoludne v gostilno „Pri starem Matvezju“ v Kolonji;
- 3) na dan 27. t. m. ob 3. in pol uri pop. v „Konsumno društvo“ v Rocolu s sledečim dnevnim redom:

„Ljudsko šetje“.

Podpisani priredi jutri in pojutrnjim petek in soboto

tečaj za ljudsk. štetje

v družbini šoli pri sv. Jakobu v ulici Giuliani. Začetek ob 8. uri zvečer. Na obilno udeležbo vabi

ODBOR
Pol. društ. „Edinost“.

Grof Lev Nikolajevič Tolstoj.

MOSKVA 23. Dijaki so pred hišo Tolstega priredili demonstracijo proti sv. Simonu. Policija je razgnala demonstrante. Enake demonstracije so bile tudi v drugih mestih.

V petrograjski armenski cerkvi je bila odina maša zadušnica, opravljena za pokojnika v Petrogradu.

Pogreb Tolstega.

Priprost je bil pogreb največjega sinu ruskega naroda. Brez vsakih ceremonij in govorov so pokopali Leva Tolstega, v domači vasi Jasni Poljani. Na zadnjem potu ga je spremljal nekaj ožjih prijateljev in sorodnikov in vsi njegovi mužiki. Položili so ga v grob, izkopan od kmetov, in obdan od devetero hrastov. In tam na onem gričku bo počival ruski apostol v miru in samoti, katere si je tako želel. In gotovo mihače, kogar zanese usoda v Jasno Poljano, ne pozabi groba, kjer sniva večno spanje največji apostol ljubezni devetnajstega stoletja.

SASIEKA 22. Poslavljanje od trupla Tolstega, ki je ležalo na odru v kabinetu, je trajalo do 2-30 popoldne. Krsto so pomeli iz hiše sinovi Tolstega, kmetje in dijaki. Množica, ki je stala okoli hiše, je padla na kolena in pela koral „Pamjat večnaja“. Nato se je podala procesija k grobu, ki so ga izkopali kmetje. Grob obdaja devet hrastov. Najprej so šle deputacije, pevci in nosilci vencev, krsti so sledili grofica in sorodniki pokojnika. Red je bil vzoren. Ob 3. uri je dospel spreved do groba. Ves čas pogreba je množica klečala pevajoč koral

PODLISTEK.

Hrepenenje.

Ljubavna zgodba.

Že teden ali več je prešlo, odkar je bila poroka.

Bilo je zvečer in Iduna je hitro, kakor vedno, naročevala služkinji glede gospodinjstva, in potem je odhitela v Deltenovo sobo.

Ko je vstopila, je ravno odmaševal steklenico črnila pri pisalni mizi. Na zelezem saku je ležal kupček listkov od kolarja, ki je visel na steni.

Z bežečo naglico, kakor bi se bala česa važnega — zamuditi eno minuto svoje sreče — je prihodourila v sobo. Sedaj je stala tu vsa osupla kakor pred nečem velikanskim.

„Kaj delaš tu?“ se je izvilo iz njenih prsij napol prestrašeno, napol ogorčeno.

Pri tem je segnala po onih listkih s kolarja, ki so ležali na mizi, in jih zmečkala v klobčič.

On jo je pogledal, fino smeje se.

„Ali še ni čas Iduna, da postanemo pametni?“

„Pamjat večnaja.“ Mnogi so jokali. Cez pol ure je bil sveži grob pokrit z vencii. Nagrobnih govorov ni bilo. Neki neznanec je vskliknil: Veliki Lev je umrl. Živel duh velikega Leval Naj se uresničijo njegove zapovedi krščanstva in ljubezni! Ob 4-30 je bila pogrebna slavnost pri koncu.

Car o Tolstoju.

Na poročilo ministra notranjih stvari o smrti Tolstega je car napravil sledečo opazko: Srčno obžalujem smrt velikega pisatelja, ki je v cvetju svojih let in svojega talenta utelesil v svojih spisih najslavnejše tipe iz ruskega življenja, Bog naj mu bo milosten sodnik!

Praški občinski svet Tolstemu.

Praški občinski svet je poslal vdovi Tolstega sožalno brzojavko in je dal v znak žalosti razobesiti na mestni hiši črno zastavo.

PRAGA 23. Češki narodni svet je poslal vdovi Tolstega in državni dumi sožalnico.

Bosanski deželni zbor in Tolstoj.

SARAJEVO 23. Pričetkom današnje seje deželnega zbora se je posl. Majkič v toplih besedah spominjal grofa Tolstega. Na predlog posl. Grgiča je zbornica sklenila odposlati ruski dumi sožalnico.

BRZOJAVNE VESTI.

Pred otvoritvijo državnega zbora.

DUNAJ 23. Včeraj je bil ministerski predsednik v posebni avdijenci pri cesarju, ki je trajala 1 uro in četrt. Potem se je vršil ministerski svet. Danes imajo posvetoovanja skoraj vse parlamentarne skupine, da se sporazumejo glede taktike, ki jo zavzamejo. Volitev delegatov bo bržkone v petek zvečer v izredni seji.

DUNAJ 23. Slov. klub je imel danes predpoludne sejo, na kateri je načelnik posl. dr. Sušteršič poročal o političnem položaju. Posvetovanje se bo nadaljevalo popoldne. Odločitev v zavzetju stališča k vprašanju italijanske pravne fakultete je bila prepuščena jugoslovanskemu visokoškolskemu odseku.

Turčija.

CARIGRAD 23. Francosko-turški delegatje so pričeli z urejevanjem meje med Tripolisom in Tunisom.

Dr. Crippen obešen.

LONDON 23. Danes zjutraj so obesili dr. Crippena. Pred smrtjo ni niti česar izpovedal, niti podal kakor izjavo.

Smrtna kazen je bila izvršena v Pentouvilski ječi v severnem delu Londona. Občinstvo ni smelo na morišče.

Kolera.

CARIGRAD 23. Danes je obolelo na kolero 38 oseb, od teh jih je 22 umrlo. V armadi je obolelo 16 vojakov, 11 pa jih je umrlo.

CARIGRAD 23. Od 15. do 21. novembra je tukaj obolelo na kolero 173 oseb, umrlo pa 96. Ker se nočejo nižji sloji mohamedanske prebivalstva pokoriti zdravstvenim odredbam, je šejk-il-islam pozval mohamedanske propovednike, naj pojasnijo vernikom potrebo zdravstvenih odredb.

RIM 23. V zadnjih 24 urah so v po-

ona se je zasmejala prisiljeno, vrgla klobčič papirja v zrak in ga zopet vjela, kakor žogo.

„Jutri lahko služkinja zakuri s tem papirjem,“ je dejala.

„Ali se huduješ nad časom, da uhaja, Iduna?“

„Človek ga lahko zadržuje, ako hoče!“ Poznal se je tem besedam, da se ona, ki jih je izgovorila, kuja.

„Ne, dete moje, človek mora iti s časom, ne ostajati slabotno zadaj, zadržavati ga pa ne more...“

Iduna ni vedela, kaj bi odgovorila. Te zadnje Deltenove besede so vpivale nanjo kakor mrzel piš.

Sedela je še trenotek tu in ga opazovala.

Zdelo se jej je tako brezsmiselno vse, kar je le napravil: napolnjevanje črnilnika, iskanje papirja po predalih, razrezavanje pred kratkim došle nove knjige... Kaj je vse to brigalo njo, v kaki zvezi je bilo to z njenim življenjem?...

No, in sedaj se je ustavil njegov pogled na eni strani, pričel je čitati... In med tem, ko je čital, je postajal njegov izraz vedno resnejši, zagonetnejši. S takim izrazom ga je videvala preje pred poroko, ko je bil še sam za-se, ko je živel še sam s seboj... Dvignila se je, ne ravno prav tiho, stopila k durim in jih odprla s silo, da je

krajini Caserta obolele na kolero tri osebe, v pokrajini Catanisetta in Palermo pa po 1 oseba.

Korajžne angležke ženske.

LONDON 23. Ženske, ki zahtevajo volilno pravico, so sinoči razbile okna pri petih ministrih. — Aretiranih je bilo tekom včerajšnjega dne 156 žensk.

LONDON 23. Ministra Birrala so sufragetke (ženske, ki zahtevajo volilno pravico) sinoči tako naklestile, da leži bolan v postelji.

LONDON 23. Danes je prišlo pred sodnika 150 žensk, ki so bile aretirane radi sinočnih demonstracij. Bile so večinoma takoj spuščene.

LONDON 23. Danes ob 2.30 uri popoldne so sufragetke ponovno napadle hišo ministerskega predsednika Asquitha in razbile vse šipe. — Bilo jih je več aretiranih.

Dunaj 23. Niževavstrijski deželni zbor je bil zaključen.

Brusej 23. Buletin izdan danes ob 7-30 zjutraj pravi, da je kraljica dobro prebila noč. Bolezen se razvija normalno.

Petrograd 23. Včeraj so bili izmenjane ratifikacijske listine rusko-japonske pogodbe.

Rim 23. Kardinal Samminiattelli je težko obolel. Njegovo stanje je opasno.

Revolucionarno gibanje v Meksiku.

LONDON 23. „Reuterjev biro“ javlja k nemirov v Meksiku iz New-Jorka: Število žrtve v Terreonu, kjer je kakih 1000, z modernimi puškami oboroženih ustašev več ur zaporedoma streljalo tako, kakor bi padala toča, je zelo veliko. Delayci so se baje združili z revolucionarji. — Častniki se ne morejo več zanašati na vojake, ker velik del teh poslednjih obstoji iz hudodelcev, ki so bili vtaknjeni v vojsko mesto v zapor. En oddelek vojakov je prišel o poludne v Barral, pregnal revolucionarje, od katerih je bilo 8 ubitih, ter je utrdil strateško važne točke.

NEW-JORK 22. Iz Meksike javljajo: V nedeljo so našli v hiši nekega revolucionarja spise, iz katerih je razvidno, da bi se imelo umoriti skoro vse višje uradnike in izdajatelja lista „Imparcial“.

V Chihuahui nadaljuje boj. Iz Matamorosa javljajo da je bilo včeraj na ulicah mestah Camargos ubitih več oseb. 79. revolucionarjev je napadlo garnizijo, a so bili pregnani iz mesta.

EL PASO 23. V Torreonu še vedno trajajo boji. 2000 revolucionarcev se bori proti 600 vojakom. Govori se, da so pretrpeli revolucionarji veliko škodo; vendar so bile čete odbite in 600 vojakov vjetih. Chihuahua je v nevarnosti, da jo napade 8 do 10.000 revolucionarcev.

NEW-JORK 23. Neka brzojavka iz El Paso poroča o hudih bojih pri St. Isidorju blizu Chihuahue. Pri Torreonu trajajo boji še vedno.

Slovenska porota in „Piccolo“.

II.

Nasproti zahtevi, naj se v porotno listo vsprejemajo le osebe, ki so zmožne tudi slovenščine, omenja „Piccolo“, da bi se

zaškripala kljuka, a Delten se ni piti zganil.

Obrnila se je še enkrat nazaj.

„Ali si kaj rekel, Julij?“

On ni slišal niti zvoka njenega glasu; tu jo je minula potrpežljivost in zaloputnila je z vratmi.

Šla je v svojo sobo. — V vsem tem stanovanju je bila edino ta soba, ki jej ni bilo poznati one hladačo ureditve. Brez štila sicer, ali vendar sledeča nekemu cilju notranje harmonije, je nanesla Iduna tu notri vse, kar je odgovarjalo njenemu finemu, impresijonističnemu ukusu.

Bila je v njej nekaka bolna bojazen pred vsem golim, praznim, neizpolnjenim; nasprotna modernemu duhu, ki nahaja lepoto v dostojanstvenem miru, široki ploskvi in umerjeni, lepi liniji, ter se z bojaznijo izogiblje vsega natačenega, prenapolnjenega. Ona je, nasprotna temu, skušala izpolniti vse kote in koticke, da se ne bi mogla v njej porajati misel praznote.

S sten je viselo vsepolno raznih tepihov, temnobarvnih šalov in slik s temnimi okvirji, tako, da ni bilo videti skoro nikjer kake špranje žolte tapete. Bile so večinoma umetniško izvedene pokrajinske fotografije. Med temi je viselo tudi dvoje reprodukcij in sicer silna Rubinsteinova glava, kakor jo jo je naslikal čopič ženjalnega ruskega sli-

moralo zahtevati tudi znanje hrvaščine in nemščine, ker priznanje svojega jezika zahtevajo tudi Hrvatje v volovskem okraju in Nemci v Opatiji.

Kar se Hrvatov tiče, razume se samo ob sebi, da imajo oni kakor avtohtono prebivalstvo enake pravice kakor Slovenci in Italijani; no razlika mej slovenščino in hrvaščino, kakor se jo v naših krajih govori, je tako neznatna, da se Hrvatje in Slovenci mej seboj popolnoma razumevajo: gotovo pa bolje, nego na pr. tržaški Lah in Furlani. Jaz sam sem prisostvoval razpravi v Cervinjanu, ko je moral italijanski sodnik, rodome iz Istre, poklicati tolmača, da mu razloži, kaj pravi stranka, ki je govorila le furlanski dialekt. Kaj takega se mej Slovenci in Hrvati ni še zgodilo; saj vidimo celó, da se tudi laški sodniki smatrajo jezikovno vsposobljene za hrvaške in slovenske okraje, če tudi le za silo obvladujejo le enega teh dveh jezikov. Tem laglje se seveda razumevajo mej seboj rojeni Slovenci in Hrvatje. To skrb naj torej „Piccolo“ le nam prepusti: mej hrvaškimi in slovenskimi porotniki ne bomo delali razlike.

Zelo zanimiva pa je „Piccolova“ skrb za opatijske Nemce. Teh je bilo leta 1900 vsega skupaj 1413, in sicer po veliki večini takih, ki se mudijo tam le par mesecev. In te postavlja „Piccolo“ v isto vrsto z domačini, Hrvati in Italijani! Ali mu ni znano, da je ministerstvo že dvakrat odločilo, da nemščina ni deželni jezik v Istri in da zato n. pr. občinski uradi niso siljeni sprejemati nemške dopise niti od c. k. uradov? Ali hoče torej „Piccolo“ biti bolj nemški nego celó dunajsko ministerstvo?!

Nadaljna svoja izvajanja v prilogi izključni rabi laščine pa si je „Piccolo“ zelo olajšal. Trdi namreč, da pozna naša kazenska procedura le en sodni jezik in da se morajo zato v tem jeziku vršiti vse razprave.

Ako bi procedura res poznala le en sodni jezik, bi se tudi Lahom slabo godilo, kajti avstrijski zakonodajalec, ki bi bil hotel res določiti le eden sodni jezik, bi bil za takega gotovo proglasil edino le nemščino! No, naša procedura ne govori niti o nemščini, niti o laščini, niti o drugih jezikih; v njej sploh ne nahajamo določb, v katerih jezikih se smejo vršiti razprave. Ona pač govori o „sodnem jeziku“ in o „običajnem sodišču“, ne pravi pa, kateri jezik je na tem ali onem sodišču „običajen“ ali „sodni“ jezik.

Dotične določbe najdemo le v že navedenem čl. XIX in v različnih ministerialnih razpisih in poznejših zakonih. Iz teh pa sledi brezdvomno, da je vsak jezik, ki ga govori tudi le del prebivalstva v kaki kronovini, običajen v tej deželi in torej tudi na dotičnih sodiščih (landes- und gerichtshöfen). Kdor hoče to zanikati, ta mora, kakor dr. Brocchi v deželnem zboru, proglasiti neveljavni vse goriomenjene zakonite predpise in označiti za nezakonito vso današnjo prakso in judikaturu avstrijskih sodišč, gori do najvišjega in do državnega sodišča; no, preko takih — čudakov preide ostali svet na dnevni red.

„Piccolo“ pa prav resno trdi, da se daja veljava laščine kakor izključnega sodnega jezika za Trst deducirati že iz dejstva, da je bil za Istro in Dalmacijo potreben

karja Rjepina. Kakor pendent je visel poleg te glave portré Klingerjevega Nietzscheja.

Ko je videla to sliko v razložbi, jo je takoj kupila. Reklo se jej je, da predstavlja Nietzscheja. a ona je pritrtilno pokimala z glavo in mrmrala: „Žal“.

To je bilo edino, kar jo jo motilo na njej. Pozitivnost ugotovljene resnice je pri njej vedno zmanjševala vtis subtilnega razpoloženja. Ona ni občutila nikoli potrebe, da bi si pri gotovih osebah predstavljala nekaj gotovega, pozitivnega.

Albumi fotografij so se jej gnjusili že od nekdanj. Obisk v panoptikumu n. pr. je zapuščal v njej nekako fizično kljubovanje. Zdelo se jej je, da vsako omejevanje zmanjšuje stvar samo... Ta občutek jej je spremljal povsod in jo obhajal ob vsakem dejanju in nehanju...

In ko je sedaj prišla v svojo sobo, se sesela na tepih in naslonila komolce na k životu pritegnjena kolena, jej je vstajala v srcu nejasna, a velika bolelost... Razmišljala je o minulosti, domislila se onega časa, ko je pred rdečezarečim ognjem lombardskega kamina čitala prvo Deltenovo pismo...

Je-li utripalo njeno srce kedaj pozneje polneje, nego tedaj? Je-li resnična postava njenega moža kedaj odgovarjala njenemu hrepenecemu jasnemu predstavljanju?...

(Pride še.)

poseben zakon, ko se je hotelo odpraviti izključno rabo laščine v civilnih pravnih. Ker se pa to za Trst ni storilo, bi moral ostati laški sodni jezik v izključni veljavi! Tu si je „Piccolo“ dovolil očitno pačenje resnice.

Za Istro in Dalmacijo je pač bil potreben poseben zakon in sicer zak. od 25. maja 1883 d. z. l. št. 76, ker je za te dve kronovini tistikrat veljavni sodni red (takozv. italijanski sodni red, ki je bil uveden s ces. pat. od 24. aprila 1815. l.) v svojem § 14 izrecno določal, da se imajo stranke v svojih spisih posluževati laščine! Tu je bila torej posebna sprememba potrebna. Za Trst pa je bil v veljavi takozvani „občni sodni red“, ki je v svojem § 13 določal, da imajo stranke rabiti v deželi običajni jezik.

Da se je pa s tem mislilo na vsak v deželi običajni jezik, sledi iz tega zakona samega, ker pravi isti v § 119, da morajo biti knjige opravičenih trgovcev pisane v nemškem, laškem, francoskem ali v jeziku, v deželi običajnem.

In določba § 13 obč. sodnega reda je že danes v veljavi. Ali razume sedaj „Piccolo“, zakaj ni bilo za Trst treba posebnega zakona?

A tudi tolmačev nam ni treba. Kajti ravno kazenska procedura določa v §§ 100, 163 in 198, da se sme klicati tolmače le za obdolžence in priče, ki niso zmožni na sodišču običajnega jezika. Ker pa sta slovenščina in hrvaščina na deželnem sodišču v Trstu običajna jezika, je raba tolmačev skozi in skozi nezakonita.

Iz tega sledi, da se morajo razpravati proti Slovincem, oz. Hrvatom, vršiti brez tolmačev v slovenskem, oziroma hrvaškem jeziku. To je pa možno, ako so sodniki, torej tudi porotniki teh jezikov zmožni. Sodniki so radi strank tukaj, ne pa narobe.

Ako torej Lahi drugega deželnega jezika ne znajo ali nočejo znati, so nedostavni za častno službo porotnikov nesposobni. Oni imajo pač pravico zahtevati, da se jih sodi v njihovem jeziku, nikakor pa nimajo po naših zakonih pravice soditi nas v svojem nam tujem jeziku.

Lahi bodo morali priti do spoznanja, da nepoznavanje drugih jezikov, ni nikakoli prednost in da tudi ne daje pravice do privilegijev, temveč da je to nedostatek, vsled katerega se bodo morali umakniti tistim, ki so večji obema deželnima jezika. Takih, in sicer tudi inteligentnih, se pa nahaja na stotine ne samo na Krasu in v Liburniji, kakor misli „Piccolo“, temveč posebno veliko tudi v Trstu. Ravno tukaj imamo prav veliko število ljudi, ki imajo 30 let, bivajo že eno leto v Trstu, znajo čitati in pisati, plačujejo na izravnih davkih K 40 in govorejo laški in slovenski, oziroma hrvaški. Vsi ti bodo porotniško službo vsaj tako dobro opravičali, kakor tisti sedanji tržaški porotniki, ki razum tržaškega dijalekta sploh o beneškega jezika ne umejo!

„Piccolo“ priznava napósled, da se od mene v interpelaciji navedeni §§ bavijo tudi z jezikovno vsposobljenostjo kandidatov za porotniški posel; no tudi tukaj hoče oslabiti pomén dotičnih predpisov.

Zakon pa je tako jasan, da se njegov namen ne dá zakriti.

§ 5 zak. od 23. maja 1873 nalaga pred vsem občinskim predstojnikom dolžnost, da zaznamujejo, katere deželne jezike govorijo osebe, ki so jih vsprejeli v prvotno porotno listo. Govori torej o vseh deželnih jezikih in ne samo o poznavanju kacega državnega ali privilegiranege sodnega jezika, kakor bi hotel dati razumeti „Piccolo“.

V § 9 istega zakona se ukazuje okr. glavarjem, da v prvotnih listah označijo tiste osebe, ki se v večjezičnih deželah izkazujejo posebno pripravne vsled svoje jezikovne porabnosti. Besede o „večjezičnih deželah“ menda jasno govore, kako jezikovno porabnost je imel zakonodajalec v mislih. Gotovo ni mislil na znanje francoskega ali turškega ali morda celo kitajskega jezika.

Napósled nalaga še § 14 omenjenega zakona komisiji na deželnem sodišču dolžnost, da izbira iz prvotnih list za glavno listo tiste osebe, ki jih v zmislu § 9 smatra za najvrednejše in najsposobnejše.

Da je pa oseba, ki ne pozna deželnih jezikov, ravno v smislu § 9 nesposobna za porotniški posel v večjezičnih deželah, to je po goricečenem jasno za vsecega. Sodnik, ki ne razume obtoženceve branitve, ki prič me razume, je ne samo za ta posel nesposoben, temveč tudi zelo malo vesten ako tak posel vsprejema. Jaz res občudujem pogum njih, ki obsojajo ljudi na večletno ječo, da celo na smrt, ne da bi bili iz njihovih ust slišali, zakaj in kako se je stvar zgodila, radi katere so obtoženi!

Kaj takega se, žalibog, ne more zapreči, kadar se gre za tujce, ki govorijo pri nas nepoznan jezik; da pa mora avstrijski državljani na domači zemlji, pred domačim sodiščem, iskati pravice s pomočjo tolmačev, to je ne samo protizakonito, temveč naravnost v nebo vpijoče. In te krivice ne more opravičiti nobena „Piccolova“ sofistika. Radi komoditete Italijanov ne bo trpela javna pravica Slovanov.

Dr. O. Rybář.

Politični položaj na Hrvaškem.

Sabor odgojen. — Ex lex. — Situacija. Zagreb, 22. XI.

— B — V tretji danes je poslanec Barčić — kakor starostni predsednik — otvoril hrvaški sabor. Tretjič ga je otvoril, v tretje je bil sabor — odgojen. Interesanten je pogled na zadnja štiri leta hrvaškega saborskega življenja. V teh štirih letih smo imeli 3 nove volitve, 3 slavnostna odprtja, 2 zatvorjenja, 3 odgodbe, 4 vlade (Pejačević, Rakodczay, Rauch in Tomašič), 2 veleizdajalska procesa („Velesrbskega“ v Zagrebu in Friedjungovega na Dunaju), 2 obstrukcije, 2 absolutni (Rakodczay in Rauch) in 2 „ustavni“ vladi, Pejačevićev in Tomašičevo (!!).

Zares interesantna politična statistika za dobo 4 let. Interesantna statistika — ali za politični in gospodarski položaj naroda žalostno stanje. Vzrok vsem tem spremembam je v tem, da se je hrvaški narod zganil, da je vstal energično na obrambo svojih pravic, zavarovanih mu v zakonu! Kakove pojme more zadobiti narod, ko vidi, da kršijo zakon tisti „krogi“, ki so v prvi vrsti poklicani, da ga — ščitijo?! No, ogrski zakonodajalci se ne brigajo za to. Za njih so Hrvatje — izven zakona in nimajo več druge naloge, nego da se vtople v madjarskem imperijalizmu. Ta borba za spoštovanje zakonov je provzročala omenjene spremembe v zadnjih štirih letih!

Sabor je torej odgojen ob — protestu starostnega predsednika Barčića proti temu neustavnemu vladnemu činu. Vladina idemniteta končuje konec tega meseca in potem nastopi na Hrvaškem stanje ex lex.

V tem stanju začne ban Tomašič svoje delovanje za sestavo saborske večine. Oziroma na to bo imela danes koalicijska svoja sejo. Vsprejme-li ta poslednja pogoje banove, bo kriza rešena in dežela osvobodjena iz stanja ex lex; v nasprotnem slučaju bo sabor zopet sklican in — razpuščen in ban Tomašič, ali pa njegov naslednik razpiše nove volitve. Lahko bi se tudi dogodilo, da se koalicijska razdvoji in da pojde en del med banove pristaše.

Situacija je torej skrajno zmedena, močna in negotova, a že omenjena seja koalicijske utegne prinesiti malo svetlobe. Potem pa bodo zopet novine reševale krizo vsaka po svoje in ban bo lovil koalicijo, narod hrvaški pa po vsej priliki dočaka — nove težke borbe. No, ne verujemo, da bi koalicijska izdala Tomašiču novo diplomu „patrijotizma“. Vederemo!

Dnevne novice.

Češki deželni zbor je bil v torek odgojen. S tem so spravna pogajanja med Čehi in Nemci na Češkem za enkrat pokopana. Po razpoloženju, ki vlada v enem in drugem taboru, je prav malo izgleda, da bi v doglednem času prišli do kakega sporazuma, ker so dobili na obeh straneh radikalni elementi premoč.

Posl. Kramář priobčuje v „Narodnih Listih“ članek, v katerem odgovarja na očitjanja „Novega Vremena“, češ, da je prevelik avstroslavist. Izlasti odklanja Kramář insinucijo „Novega Vremena“, češ, da se je pred svojimi potovanji v Petrograd pred posvetoval za Aehrenthalom. — Dr. Kramář se izreka proti zvezi z Nemčijo in pravi na zvršetku članka sledeče: „Mi ne čemo in ne smemo delati ruske politike; temveč moramo delati svojo češko politiko, ki pa mora biti dobro slovanska.“

Abolicija „veleizdajniškega“ procesa. Iz Zagreba poročajo, da je izšel uradni komuniké, v katerem se razglša, da je po najvišem ukazu ustavljeno nadaljno kazensko postopanje proti Adamu Pribičeviću in tovarišem, ki so obtoženi „veleizdaje“.

Odprava obveznega potnega lista v Turčiji. Dosedaj se je moral vsak tujec, ki je hotel prestopiti turško mejo, izkazati s potnim listom. Tudi za potovanje po notranjosti je bil dosedaj predpisan potni list. V seji dne 21. t. m. pa je turški parlament sklenil z 85 proti 78 glasovom, da se za vso Turčijo odpravi obvezni potni list.

Profesor Ernst Haeckel, slavni naravoslovec in pisatelj knjige „Svetovne uganke“ (Welträtsel), je izstopil iz protestantske cerkve.

Posvetovanja o sklepih sofijskega slovanskega kongresa so se vršila v Petrogradu pod predsedstvom predsednika dume Gučkova. Posvetovali so se o sledečih stvareh: Slovanska razstava v Pragi leta 1913, zveza založnikov, zveza slovanskih akademij, kongres slavistov, pripuščenje Slovanov na ruske visoke šole, zveza slovanskih gledališč in slovanska brzojavna agentura. Vprašanje o slovanski banki je bilo odloženo. Vprašanja glede obiskovanja ruskih visokih škol in kongresa slavistov so bila izročena v pretres posebnima komisijama.

Domače vesti.

Tečaj za ljudsko štetje, kateri se ni noli teden ni mogel izvršiti v polnem redu, se obnovi za Sv. Jakob in bližnjo Sv. Ma-

rijo Magdaleno jutri in pojutršnjem v družbini šoli v ul. Gruliani.

Odbor Polit. društva je določil podpisane za predavanje v tem tečaju. Z ozirom na važnost predmeta, in tudi radi tega, da ne bo treba ponavljati tečaja za isti kraj večkrat, mej tem ko je treba prirediti take tečaje še na drugih krajih, prosijo podpisani, najtopleje, da pride na tečaj kolikor mogoče onih, ki se želijo poučiti o ljudskem štetju, da bodo znali pomagati sebi in drugim pri tem važnem činu.

Dr. Josip Wilfan.

Zahvala. — Ganuta srca zahvaljujem Vama svima, ugledni moji prijatelji, što ste iskazali zadnju počast sjeni moje nezaborne majke Vje k o s l a v e. Za života, Ona je i vas, i citav naš narod neizmerno ljubila, pa je ostavila meni, mojoj braći i mojim sestrama jedinu i najveću baštinu: srce odgojeno ljubavju za svoj rod. Zato ću Vam do groba dugovati, što ste ispunili zadnju želju moje majke: da bude pokopana na domaćoj grudi, oplakana od svojih zemljaka.

Suzniji očiju šaljem osobitu zahvalu Vama, plemeniti moj dobrotvore, d. re Justu Pertot, koji ste lane spasili o nit viseći život Pokojnice, a onomadne Joj, kao ljubeci sin zaklopili umorene vjedje. Vašeg dobročinstva ne bih naplatio nikakvim blagom. Jedina Vam hvala: suza zahvalnica siromašne siročadi, koje ste bili evandjeoski dobrotvor.

Josip Jedlowski

za sebe i rascviljenu braću i sestre.

Naš dosedanji zagrebški dopisnik se je odrekel dopisovanju iz razloga, ker je stopil v službo „Zemaljske blagajne za osiguranje radnika“. Seveda smo se hitro pobrigali za drugega dopisnika.

„Piccolo“ in novi tržaški škof. — Včerajšnji „Piccolo“ se že hudeje, ker bo novi tržaški škof Slovenec. Da „Piccolo“ to ne bo prav, se umeje samoobsebi; ravno tako je samoobsebi umevno, da „Piccolo“ ne more napisati nobene vesti, ne da bi se pri tem parkrat prav debelo zlagal. Tako tudi včeraj, ko trdi, da je večina prebivalcev tržaško-koperske škofije italijanske narodnosti.

Če „Piccolo“ nima drugega argumenta proti slovenskemu škofu, potem je njegova opozicija res na zelo slabih nogah. Kar se tiče našega ljudstva bi sodilo novega škofa po njegovih delih. — Vsprejme ga brez predsodkov in brez sovražstva, a ljubezen si bo moral pridobiti s svojimi deli.

Ustanovni shod zadruge opravičenih posestnikov pri sv. Ivanu. — Danes ima vsak sežen zemlje svojo vrednost. Novi časi, novi ljudje, nove ideje. Polagoma zginja starožitje okoličanske družine, starih korenin-možakov je malo več — šli so. — Iz tistih časov pa so še ostanki nerazdeljenih posestev. Na eni parceli, pod isto tabularno številko, živi še danes več družin, posestnikov, ne da bi si bili razdelili posestvo in je uknjižili. Temu sledé prepiri, tožbe; posestniki ne morejo ne prodati ne dobiti posojila na nečista zemljišča. To zlo so začeli uvidevati tudi naši okoličani. Posebno njih mlajši nasledniki so se lotili urejanja svojih malih posestev. Kakor pa so se uredila posestva posamičnikov, tako je prišel zadnji čas, da se poišče opravičenega gospodarja nekaterih zdaj mrtvih zemljišč. Tudi pri sv. Ivanu imamo približno kakih 40 tisoč kvadratnih sežnjev občinske „gmajne“, ki išče gospodarja. Blagopokojni Bonomo, ki je prebival v sv. Ivanu in imel tu veliko posestvo, še danes zvano „Bonomov“, je zapustil del svoje gmajne sv. Ivanskim posestnikom v porabo in užitek.

Na Vrdelci imamo zopet dva kosa obširnega zemljišča, prvi leži pod novo openško cesto, drugi nad njo. — Od teh zemljišč so Vrdelčani plačevali dolgo let takozvani „affitto livello“, vsak je imel svojo knjižico. Posestniki so plačevali, a magistrat jih je vsako leto tolažil: še to leto, potem bo Vaše! Slednjič je pobral knjižice, a Vrdelčani niso dobili posestva kakor lastnine, temveč je ostala še do danes nerazdeljena gmajna. Svetivanski posestniki so se probudili; združeni v zadruge opravičenih posestnikov hočejo iskati pravice do teh zemljišč.

V ta namen sklicujejo podpisani ustanovni shod opravičenih posestnikov na nedeljo ob treh popoldne v prostorih „Narodnega doma“ pri sv. Ivanu.

Vabljeni ste vsi posestniki svetoivanski brez izjeme, da ustanovimo potrebno zadruge. — Ker ni še dokazano, kedo je opravičen in kedo neopravičen posestnik imenovanih zemljišč, ste vabljeni vsi. Na svidenje v nedeljo!

Sklicatelj.

Slovenskim trgovcem v Trstu. — Iz trgovskih krogov: Na zadnjem občnem zboru „Trgovsko-izobraževalnega društva“ se je razvila med pričujočimi živahna debata glede vprašanj našega trgovstva. Izvoljeni odbor je dobil mnogo nalog, s katerimi naj bi se bavil in jih vsaj deloma izvršil.

Da, zares, misli in predlogi so bili izvršni. Ali ni eden ni prišel do izvršitve radi nepričakovanih zaprek v odboru sa-

mem. In te nepričakovane zapreke so bile posledica poznejega izrednega občnega zbora in volitve novega odbora. Vprašamo cenjene tovariše-trgovce: ni-li to žalostno dejstvo, da v Trstu, kjer imamo lepo število slovenskih trgovcev vseh strok, ne more vspevati niti eno trgovsko društvo?! Ali ni to skrajna nemarnost? Ali bomo še naprej tavali tako? Posebno mislimo na kolege-jestvinčarje, ki naj bi se tesno združili. Mari nimamo dovolj raznih sovražnikov, poleg tega, da ima vsakdo izmed nas bližnjega konkurenta in da nas hočejo Italijani in Nemci udušiti tudi iz nacionalnih ozirov?! Tovariši! Ali nam ni tu dovolj obrambenega dela? In mi? Mi le mirno gledamo, ko nas pritiskajo od vseh strani. Ali bomo še nadalje držali roke križem? Ne, tega ne smemo. To bi bil naš pogin. S tem bi ne škodovali le sebi, ampak tudi skupni narodni stvari. Saj to je vendar priznana resnica, da tudi narod brez trgovine je dandanes narod brez bodočnosti!

To resnico bi morali imeti pred očmi vsi narodni odločilni faktorji ter sezati našemu trgovstvu pod roko na praktičnem način. Največe zlo pa je nemarnost med trgovci samimi, da se tako malo zanimajo za prospeh svoje lastne stroke. Ni dovolj, da so tu pa tam člani in da plačujejo tiste kronice členarine. Zanimati bi se morali marveč in intenzivno slediti vsakemu dogodku in vsaki spremembi v svoji stroki! Ne zanašajte se samo na druge in ne izgovarjajte se, da brez enega se vseeno lahko dela. Ravno nasprotno je. Ako bi se v slučaju kakega zborovanja vsakdo odtegnil pod gornjim izgovorom — češ: saj bodo brez mene tudi zborovali —, potem ne bi prišel nikdo, razun kacega sklicatelja in dobri namen bi ponesrečil! Vsak posamičnik naj se zaveda svoje dolžnosti do skupnosti, in bodimo složni! Le v skupnem delu je moč! Kaj pomagajo vsi dobri navsveti in priporočila, ako se vsled nemarnosti ne morejo izvršiti. To ne sme tako dalje, da bi vse delo viselo na ramah enih in istih, kajti brez zaslonbe skupnosti ne morejo dotičniki uresničiti tega, kar se je eventualno ukrenilo. To naj pomislijo tovariši-trgovci, da ne bo — bojim se — prepozno. Le ozirimo se v minolost, pa bomo videli, da smo mnogo koristnega zamudili. Dovolj nas je. Krepki smo tudi. Pokažimo svojemu narodu, da se vsi zavedamo gesla: „narod brez trgovine je narod brez bodočnosti“.

V nedeljo se bo vršil izreden občni zbor „Trg. izobraževalnega društva“. Pozivljam tovariše, da pridejo vsi! Tudi nečleni nam bodo dobro došli gostje, da bodo čuli naše razprave in da eventualno prijavijo svoj pristop k društvu.

Napreden trgovec.

Stariši, ki se zanimajo za novoustanavljanje se vrtec v sredini mesta, so uljudno vabljeni na sestanek, ki se bo vršil v nedeljo dopoldne ob 10. uri in pol v CM. šoli, Acquedotto 22, III. nastr.

Sv. Miklavž se bliža, za otroke nadopoln in vesel dan. Ob mejah Slovenije je veliko otročičev, ki željno pričakujejo tega dne, da zazro darove, ki jih jim pošlje po sv. Miklavžu mati Slovenija. Družba sv. Cirila in Metoda bi rada ustregla željam in nadam teh malih; zato trka na vsa idealna srca rodoljubnih Slovencev s prošnjo: Naredite veselje z darovi našim malim, spomnite se ubogih otrok v trenutku, ko mislite, kako bi obdarovali svojo ljubljeno dečo. Za vsak, tudi najmanjši dar vam bo neizrekljivo hvaležna uboga mladina in družba sv. CM.

Novi smodke. V kratkem spravi c. kr. tobačna režija v promet šest novih vrst smodke. Prve tri vrste, ki bodo napravljene iz havanskih tobačnih listov, se bodo prodajale pod označbo „Ideales“ (90 K 100 komadov), „Viktorias“ (60 K 100 kom.) in „Entreactos“ (45 K 100 kom.). Tri druge vrste se bodo razprodajale z označbo „Imperatores“ (65 K 100 kom.), „Aromaticos“ (40 K 100 kom.) in „Graciosas“ (30 K 100 kom.).

Poskusna vožnja vojne ladije „Radecki“. Včeraj predpoldne je pričela vojna ladija „Radecki“, zgrajena v ladjedelnici sv. Marka, svoje poskusne vožnje. Ladija je ob 8. uri zjutraj odplula proti Savudriji.

Za obrambeni sklad je podaril g. Ante Bogdanovič, veletržec v Trstu, 200 kron. — Ker se letošnje jubilejno leto CM. družbe bliža k svojemu koncu, upamo da bo še kedo sledil izgledu tega rodoljuba!

Strelna vaje na učiteljskih. Zopet imamo zabeležiti napredek v razvitku avstrijskega šolstva! Vlada je uvedla strelne vaje na učiteljskih! Nikar se ne smejte temu, kajti to je bridka istina, — le pogledite v oficijozne liste! Naši mladeniči — morda tudi naše mladenke? —, ki se vzgajajo na učiteljskih za doslej mirno kulturno delo v ljudskih šolah, ti naši mladeniči bodo odslaj imeli toliko in toliko ur na teden vaje v streljanju, da bodo potem zmožni, vzgajati nežno mladino v elementarnih šolah za poklic kmeta in obrtnika in delavca trpina!...

Velikanski dohod ... za moške in ženske obleke ... Križmančič & Breščak, ul. Nuova 37 Trst.

To bo lepo v tej šoli avstrijskega fevdalno-militarističnega birokratizma! Kadar bo vroče in zatuhlo v natlačeni sobi, se bodo otroci pod strogim poveljem karporalov — pardon učiteljev-strelcev — zatekali na strelišče in začeli se bo veselo pokanje, da bo kaj! Pa, ker vendar menda ne bo za vse šole dovolj pušk, predlagam, da se za začetek uvede streljanje na fčefaj ali pa (še cenejše) bezgove puške; saj igrača bo vendar vse skupaj, in sicer igrača, ki kaže jasno, kakšnim ljudem je prišla v roke avstrijska šola!

Štrajk brivcev. Sinoči je bil v dvorani Carducci shod brivcev-gospodarjev, ki je bil zelo viharen. Še enkrat je bilo dano na glasovanje vprašanje nedeljskega počitka. 130 glasov je bilo proti, 70 za počitek. Temu glasovanju je sledil pravi vihar in navzočega načelnika štrajkovcev-pomočnikov g. Raciha so do dobra naklestili. Shod je bil razpušten med silnim vpitjem in razgrajanjem.

Loterijske številke, izžrebane dne 23. novembra:
Praga 12 20 22 7 16
Lvov 4 10 12 38 11
Koledar in vreme. — Danes: Jazez od križa sp. — Jutri: Katarina, dev. mučenica.
Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 8 Cels. — Vreme včeraj: lepo.
Vremenska napoved za Primorsko: Večinoma jasno, semterja megleno. Zmerni vetrovi. Mrzlo.

Tržaška mala kronika.
Banditi po tržaških ulicah. Predsinočnjem sta se kuharju Ivanu Gorri v starem mestu približala dva človeka, ki sta ga kratko malo vrgla na tla in mu iz notranjega žepa njegove suknje vkradla, kar je tam imel: 4 krome. Inspektor policijskih agentov Moretti je tatova pozneje iztaknil in ju aretiral v kavarni „Cesareo“. Zločinca sta 28 letni Hektor Scherz iz Trsta in Raymond Nieder, star 39 let, iz Rovinja. Tajita seveda vse.

Vkradeno kolo. Karol Ščuka je predvčerajšnjem popoldne za trenotek pustil kolo v vrednosti 100 kron pred hišo št. 20 v ul. G. Carducci, pritrdivši eno kolo z žabnico. Kljub tej njegovi previdnosti ga je neki tat vkradel, ali dohiteli so ga, prijeli in izročili redarju. Tat je bil 18-letni kovač Fran Siega iz Trsta.

Paradajž moka in vino. Anton Sluga je naročil 43-letnemu dninarju Aleksandru Niero, naj ponese branjevki Alojziji Bassa na trgu Goldoni dva koša paradajža, žakelj moke in damijano vina. Negri pa je paradajž in moko prodal, vino pa izpil. Sedaj dela pokoro v ul. Tigor.

Tžaška gledališča.
POLITEAMA ROSSETTI. Mnogo ovacij in darov povodom včerajšnjega častnega večera g. Cervi-Caroli s „Traviato“. Danes četrtič „Thaïs“.
EDEN. Varieteta predstava s pomnoženim programom.

Društvene vesti.
Narodni pipčarski klub od Sv. Jakoba priredi tudi letošnje leto „Miklavžev večer“ na 3. decembra v gostilniških prostorih g. Babiča. Tudi letos prinese Miklavž abilo darov iz nebeških višav in jih razdeli med pridne člene kluba in „Ilirije“. Vsak posameznik pa naj odločno zahteva od Miklavža, da bodo darila kolekovana z narodnim kolekom. Radi tega morajo biti darila dostojna in izročena za Miklavža vsaj v soboto dopoldan.

Za danes zvečer se vabi vse gg. člane k važnemu posvetovanju o „Miklavževem večeru“.
Društvo „Kolo“ ima danes zvečer ob 8. uri in pol pevsko vajo. Društvo priredi na Silvestrov večer svojim členom in njihovim družinam ter prijateljem zabavo z igro in plesom.
Slovanska Čitalnica priredi v soboto 10. decembra svoj družabni večer z zanimivim vspešdom.
Slovensko akademsko društvo „Ilirija“ v Pragi si je izvolilo na občnem zboru dne 12. listopada t. l. sledeči odbor: Predsednik abs. iur. Jože Vidmar, podpredsednik I. U. C. Tone Kos, tajnik I. U. St. Vane Radej, blagajnik I. U. C. Fran Kostanjevec, knjižničar I. U. St. Fran Bračić, gospodar I. U. C. Jože Kavčič, arhivar I. U. C. Drag. Vrečko, namestnika I. U. C. Fran Šalamun in I. U. St. Jože Zajc, preglednika I. U. C. Vek. Visenjak in abs. iur. Mate Suhač.

DAROV!
— Za božičnico je daroval g. Ivan od svojih dijet 20 K.
— Za bodoči otroški vrtec družbe CM. v Trstu so darovali: Rožica Birs, gostilničarka, Gatteri št. 10, K 2, Bratina K., Kravos, A. N., Kranjc, A. A. Filipič po 1 K. Filipič Ernest 50 st., Svetina, Razbornik, Bajc po 40 st., Urdih 30 st., Krajcar in Novak po 20 st.; skupaj K 9:40. Denar je naložen k prejšnjim zneskom v „Trg. obrtni zadrugi“. Srčna hvala!
— Za stavbo slov. šole pri Sv. Jakobu je plačal protidrobntinar 23. in 24. tedni.

prispevek (2. polovica novembra) 5 K — Moški podružnici CM. je daroval ob plačilu članarine g. c. kr. dež. sv. nadzornik F. Matejčić 8 K. Srčna hvala!

Nar. del. organizacija.
Tovariše odbornike podružnice NDO. iz Doline, Boršta in Ricmanj uljudno vabim na sestanek, ki se bo vršil prihodnjo nedeljo, dne 27. t. m. v Boljuncu ob 4. uri popoldne v prostorih Kons. društva. — Tovariši, to, kar bi morali napraviti pri ustanovitvi teh podružnic, to moramo storiti danes! V Bregu bodi za vse vasi ena podružnica NDO. in ako ne pride do tega sklepa, treba reči, da je delavstvo proti sebi, da noče čuvati svojih koristi! Podružnice v posamičnih vaseh so odločno nemožne, da bi vspevale! Pričakujem, da se tovariši-odborniki gotovo udeležijo tega sestanka, na katerem bomo razpravljali edino le o vprašanju: „združitve podružnic NDO. iz Ricmanj, Boršta in Doline v eno podružnico“. Ker so pa nekateri tovariši-odborniki iz Ricmanj in Boršta odsotni, prosim, da se mesto teh udeležijo njih namestniki ali nadzorniki.
Fran Venturini, tč. predsednik dolinske podr. NDO.

Književnost in umetnost
Lev. N. Tolstoj: Kazaki. Prevedel Josip Knaflič. Založil dnevnik „Edinost“. — Največi ruski pisatelj sedanje dobe, ki ravnokar leži na mrtvaškem odru, v tej knjigi z nedosežno realistiko opisuje življenje med kazaki. — Povest spada med najboljšje Tolstojeve spise, zato jo toplo priporočamo.
Tri pripovedi grofa Tolstega. Izdal dnevnik „Edinost“. Ta knjižica prinaša tri drobne povesti umrlega pisatelja, ki bodo gotovo vsakomur ugajale. Tudi to knjižnico priporočamo v nakupovanje.
Obe knjigi se dobivata v knjigarni Jos. Gorenjca v Trstu in po vseh knjigarnah na Slovenskem.
Janeza Trdine zbrani spisi IX. knjiga. Bajke in povesti VIII. V Ljubljani 1910. Založil L. Schwentner.
Ko so nekako pred 25 leti pričele v „Ljublanskem Zvonu“ izhajati bajke in povesti Janeza Trdine, so vzbudile po slovenskem svetu veliko pozornost. In to tudi po pravici! Samonikla in klasično — lepa slovenščina, originalni način pripovedovanja, in način, kako se je pisatelj ugloobil v dušo in značaj slovenskega naroda in zlasti Dolenjcev, vse to je pridobilo Janezu Trdini mahoma veliko število prijateljev in čitateljev. Saj je Trdina poleg Levstika morda najtipičnejši predstavitelj slovenskega človeka in njegove psihe. Schwentner je jel pred leti izdajati Trdinove spise in danes leži pred nami že deveta knjiga bajk in povesti. O Trdinovih spisih se je že toliko pisalo in

Edina slovenska knjigoveznica
ANTON REPENŠEK, Trst ul. Cecilija 9
Izdeluje vsakovrstna knjigoveška priprosta in fina dela PO KONKURENČNIH CENAH.

ZAHVALA.
Za mnogobrojne dokaze iskrenega sočutja povodom smrti naše nepozabno sopruge oziroma matere
Lucije Daneu
rojena Gabrijevičič
izrekamo vsem najsrčnejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujemo g. zdravniku dr. Ivanu Beilen, kateri je ta-oj prihitel na pomoč in se trudil, da bi ji zopet pridobil zdravje, g. d. želzemu poslanecu Feri Luga, za ganljivi nagobni govor, g. g. dekanu J. Slavcu c. kr. or. žnikom, finančni straži, osobno državne železnice, os. bja male električne železnice ter vsem onim, kateri so pr pomogli, da se je pogreb izvršil na tako dostojen način.
Žalujoči ostali.
OPČINE, dne 23. novemb. 1910

NEZASLIŠNO — kake cene imajo večkrat tkanine za moške in dame. Tamo se izgubite, če naročite neposredno pri tvrdki tkanin. Zato jih zahtevajte, da se vam bje plačilo dopolnje moja **BOZATA KOLEKO** ja je s. naših in zmagah. Zoroze. T g. g. en le s. pr. tuku i. roba in sp. rtuluai novosti sezije. — Basp. št. 1111. Slezija. Franz Schmidt, Jägernd rf 103 A. Slezija.

OTTO LAUPRECHT
konces. zobni tehnik
nemški zobni zdravnik
je premetil svoj zobni ambulatorij
v ul. S. Nicolò 7 (Dreherj. hiša) Trst
D.ignenik za vs. klient. Tel. fon 104.

Agente in zastopnike
za prodajo garantovanih srečk, 1888 velika bank. z veliko provizijo in nagrado Hrvatske ali si venske ponudbe naj-e pošlje o na
Neue Fortuna, Budapest, V. Börse,
POSTFACH 78.

Na obroke! **JAKOB DUBINSKY** **Na obroke!**
TRST — ulica dell' Olmo št. 1, II. nadstropje — Trst
Velika izbira izgotovljenih oblek za gospode in manufakturnega blaga
ter moške in ženske suknje.
GODNI POGOJI ZA PLAČILA NA OBROKE. Cene brez konkurence.

Trst - Via Arcata - Angolo via Sapone št 9 - Trst
„All' Artigiano“
Trst, via Arcata -- Angolo via Sapone 9
izgotovljene obleke
za moške in dečke. -- Izbor hlač in srajc za delo.
Trst - Via Arcata - Angolo via Sapone št. 9 - Trst

„Bersson“
gumovi
podstavniki za pete
so vendar najboljši! - Dobé se povsod.

Odlikovana pekarna in sladšćarna
z zlato kraljino in kraljem na mednarodni razstavi v Londonu leta 1909
Acquedotto 15 - Podruž. ul. Miramar 9
naznaja slavnemu **trikrat n. dan svež kruh.**
občin-tvu, da ima
I. rodnost je tudi dobro prebrana z vsakovrstnimi biškoti
osbne za čaj. Ima razna fina vina in likerj v buteljkah
sine desertne bombone. Sprejema naročila za vsakovrstne
rte, krokarje in kakor tudi vse predmete za speči. Ima tudi
iznajdba moko iz najboljših mlinov po najnižji cenil
Kupljata v restorila za dom. — Prijazna
se v vsemu občin-tvu z odličn sp. šivanjem

Vinko Škerk : Trst

Odprl se je Pension Restaurant „IDEAL“
TRST - Piazza Carlo Goldoni št. 6, I. nadstropje - TRST
Mode ni komfort — izvrtna kuhinja — vedno sveža in raznovrstna jedila — mesčno pl. čia zelo ugodno. — Lisiki za mesečni abonement se dobe vsak dan in se tudi lahko ogleda prostore. — Mesečni abonement vsak dan po sledečih cenah:
Kron 60 — za kosilo in večerjo; 35 — za kosilo samo; 35 — za večerjo samo.
Kosila in večerje po j. d. d. l. m. listku. — **VINA VSEH VRST. — PLZENSKO PIVO.**

Svoji k svojim! **Odlikov. krojačnica** Svoji k svojim!
Avgust Stular
TRST - Via delle Poste št. 12, I. nad. - TRST
(ZRAVEN GLAVNE POŠTE)
IZVRŠUJE VSAKOVRSNE OBLEKE
najnovjše mode (od 50 K naprej)
in vsakov. unitorne. — Naročbe se izvršijo točno - Delo solidno.

Veliki kinematograf „BELVEDERE“
TRST - ulica Belvedere št. 10 - TRST
Četrtek 24., Petek 25. in Sobota 26. novembra:
1) VESELICA NA MEKONGU, po naravi. — 2) PATHE JOURNAL, tednik. — 3) VSAKA BESEDA ZAMAN, dramatični prizor.
„NAPREDEN JEZIK“ — komični prizor

Pristni dolenski Cviček
edino v ČEŠKI GOSTILNI
v ulici Belvedere

Trst - Via Arcata - Angolo via Sapone št 9 - Trst
„All' Artigiano“
Trst, via Arcata -- Angolo via Sapone 9
izgotovljene obleke
za moške in dečke. -- Izbor hlač in srajc za delo.
Trst - Via Arcata - Angolo via Sapone št. 9 - Trst

„Bersson“
gumovi
podstavniki za pete
so vendar najboljši! - Dobé se povsod.

in priporočalo, da bi bilo popolnoma od-
več, jih znova priporočati.

Knjiga se dobiva v knjigarni J. Gorenc
in stane broš K 2.50

Operna sezona v gledališču Verdi.
Po prizadevanju nekaterih tržaških privatni-
kov-bogatašev, ki so se združili v posebno
akcijsko družbo, se otvori v gledališču
Verdi tudi letos operna sezona in sicer po
tradicionalni tržaški navadi: dne 25. de-
cembra. Na repertoaru so sledeče opere:
„Vestalka“, melodrama v 3 dejanjih. —
Uglazbil G. Spontini. „Manon Lescaut“ od
Puccinija, ruska opera „Boris Godunov“ od
Muzorskega, nadalje Gonnodov „Faust“,
„Zora bogov“ (Götterdämmerung) od Wag-
nerja in slednjič Straussova „Salomé“. Med
drugim pevskim osebjem je tudi letos
angažirana slavna Gemma Bellincioni.
— Orkester bo dirigiral Comm. Rudolf
Ferrari.

Antibarbarus. Spisal dr. Josip To-
minšek, Ljubljana 1910. — Založil L.
Schwentner. Cena K 1.20.

Proti barbarščini v slov. jeziku se bori
pisatelj v šestih člankih, ki so združeni
pod omenjenim naslovom. In barbarščine
je v slov. jeziku res od leta do leta več;
saj nimamo nikakega merila in motrila več
za pravilnost in lepoto našega jezika.

Naša knjižica določuje najprej v uvod-
nem članku splošna načela, ki lahko služijo
za podlago vsake presoje jezikovnih pri-
kazni; potem so v posameznih odstavkih
obdelana razna pereča vprašanja (opozar-
jamo na aktualni članek o pisavi krajskih in
drugih lastnih imen!); kjer je treba, so po-
dana ostro začrtana pravila, ki so povsem
nova, posneta iz duha in razvoja našega
jezika.

Razprave so oprte na bogati snovi, a
so pisane lahkotno in često naravnost za-
bavno. Dodejano kazalo olajšuje porabo.

Vesti iz Goriške.

Pevsko-bralno društvo „Draga“ v
Orleku pri Sežani bo imelo svoj redni občni
zbor v nedeljo dne 27. nov. ob 3. uri po-
popudne.

Vesti iz Istre.

Javen shod v Šmarjah poleg
Kopra se bo vršil v nedeljo 27. t. m.
ob 3. uri pop. v prostorih „Gospo-
darskega društva“. — Dnevni red: 1)
Naš deželni zbor. 2) Ljudsko štetje.
3) Gospodarska organizacija.

Poročali bodo poslanci Mandič,
Pangerc in Valentič.

Iz **Kopra**. K poročilu o slov. urad-
ništvu na c. kr. uradih v Kopru dostavljamo,
da je bil že meseca julija ali avgusta
neki slovenski uradnik premeščen k davčne-
mu oddelku c. kr. okr. glavarstva — ali
ker ga še ni v Koper, mislimo, da se je
c. kr. finančno ravnateljstvo vstrašilo „Pic-
cola“ ter dotično premešitev najbrže poz-
neje razveljavilo. — O stvari bomo po-
izvedovali ter poročali.

Nis Vodoran XI.

Iz sv. Antona pri Kopru. V podporo
„Gospodarski zadrugi“ pri sv. Antonu je
daroval g. Jakob Eler 20 K. Najprisrčnejša
mu hvala!

Druge slovenske dežele

Slovensko gledališče v Ptujju na Šta-
jerskem otvori sezono s Stokovo igro „Mu-
tasti muzikant“. Pozneje uprizori tudi „Tri
tičke“ in „Moč uniforme“.

Železniška nesreča. Minoli ponedeljek
zvečer sta zadelna na postaji Sočanj dva
vlak skupaj. Vlak, ki je prišel iz Spod-
njega Dravograda je zavozil predaleč in je
pri tem zadel v zadnja dva voza vlaka, ki
je prihajal iz Celja in vozil v istem času v
postajo. Stranski steni obeh voz celjskega
vlaka sta bile kakor odrezani, notranje
stene in sedeži popolnoma zdrobljeni. Ven-
dar je bil en voz drugega razreda k sreči
prazen, dočim je bila v vozu tretjega raz-
reda le ena dama, ki pa ni sedela na oni
strani, kjer sta vlaka trčila skupaj, ampak
na drugi strani. In tako je dobila le lahke
poškodbe in živčni napad. Stroj dravograd-
skega vlaka je bil težko poškodovan, a
potnikom se ni — razen strahu — ničesar
zgodilo.

Gospodarstvo.

—B— Promet z vinom med Ogrsko-
Hrvatsko in Avstrijo v prvih 8 mesecih
leta 1910. Iz Ogrsko-Hrvatske se je izvo-
zilo v avstrijske dežele: vina v sodih
511.231 mtrc., v steklenicah 3619, penecih
vin 2203, namiznega grozdja 9934.

Iz Avstrije se je uvozilo v Ogrsko-
Hrvatsko: vina v stekl. 202.861 mtrc., v
sodih 1605, penecih vin 465.

Izvoz vina iz Ogrsko-Hrvatske je izna-
šal skupno 517.053 mtrc., uvoz pa 204.931
mtrc. Izvoz iz Ogrsko-Hrvatske je bil torej
več nego uvoz iz Avstrije za 312.122
mtrc.

Ako primerjamo letošnji izvoz in uvoz
z lanskim v istem času, opazimo, da je
bilo v lanskem letu izvoženo iz Ogrsko-
Hrvatske v Avstrijo 610.983 mtrc., a uvo-
ženo iz Avstrije na Ogrsko-Hrvatsko 161.056
mtrc. Letos se je torej v prvih 8 mesecih
izvozilo iz Ogrsko-Hrvatske v Avstrijo 93.930
mtrc. manje, a v Hrvatsko-Ogrske uvozilo
iz Avstrije za 43.875 mtrc. več, nego v
lanskem letu.

Josip Trampuš Trst, r. lica Industria
št. 3 (sv. Jakob)
priporoča svojo pekarnjo večkrat na dan
svež krah. Zaloga moke vsake vrste iz pr-
vih mlinov. Vino in likerji v steklenicah
sladčilo in biskoti. 1928

Proda se trgovina sadja, zel niave, vina,
pive in jestvin. — Obroiti se na
Isperatni oddel. Edi. osti. 1983

Prisni, dober brinjevec se vdobi
pri
Lovu Šibeniku v Šiki pri Ljubljani 1981

Modistinja ima pripravljene zelo elegantne
klobuke garnirane kron 8, izde-
luje in reš od roizuje. Via Nuova 45, III. 1953

Proda se hiša, 8 pr storov in klet, 700 kva
drstnih metrov zemlje, prpraven
prostor za gostilno ali prodalno. C na zmerne. —
Obroiti se na Josipa Mačusa, Kronberg pri Gorici
št. 98 1899

IZŠLA JE
brošura **IVANA A. IVE**
FRAN JOSIP I.

Ob slavnostnem doživetju svojega
slavnega LXXX. rojstnega dne.

Prodaja se v slovan. knjigarni Jos. Gorencja.
CENA: Ljudska izdaja 50 stotink iztis.
Posebna izdaja 80 stot. iztis.

Specijal. gumij. predmetov
Elastične nogovice, kilni pasi, p si
iristorji, sponzorji gum. rjuha,
ce i za vino, vodo, plin OVATA.
Prodaja in poprava črešljev iz
gume ter gumijevih predmetov.

Higijenični predmeti
CENE ZMERNE. CENE ZMERNE
Federico Steindler, Acquadotto 14.

Prva in edina pisarna
v vojaški
stvari
Daja navete in informacije o vsem
kar se tiče novačenja in voj. službe.
Izdeluje in odpešlja vsako vrsto pro-
šelj vojašk. značaja — oprostjenje od
voj in kontrolnih ehodov, enoletno pro-
stovoljstvo, ženitbe, dosezanje zakonitih
ugodnosti glede prezečne službe vpre-
jetja v vojaške kole itd. — Pooblaščen je
zastopati stranke pred oblastnjami. — Po-
reduje v najtežavnih slučajih — Reševanje
nitro in točno — Uradne ure: Ob delavni-
kih od 9. do 12. predp. in od 4. do 7. popo-
Ob nedeljah in praznikih od 10. do 12. popo-
ulica Caserma 5, II. n., Trst
ulica Caserma 5, II. n., Trst

- Novo pogrebno podjetje -
CORSO ŠT. 49 PODRUŽNICA CORSO ŠT. 49
Na Opčinah!
ima bogato založeno prodajalno vseh mrtvaških predmetov in sicer ogromno
izbero naravnih vencev vsake stroke in istotako buques palme in umetnih
cvetic, perl porcelana itd. Vsake velikosti in raznih vrst svetilnic itd. itd.
Cene ugodne. — Priporoča se sl občinstvu posebn. za prih. pra. n. ike vernih duš
Pozor na naslov **JOSIP MRZEK, Opčine št. 170.**

Odlikovana delavnica in zaloga
sedlovja in potnih predmetov
FRIDERIK HERTAUS, TRST, ulica Stadion št. 10.

Štiridesetleten mož z majhno kavei-
jo, z maturo na
lijeju, diplomirani kemik in lekaroar, mrodilničar,
bivši vlad i uradnik, časnikar in pisatelj, zmožen
vsakovrstnih poslov. pozna hrvaščino, italijanščino,
nemščino, turščino in albanščino, najboljša spričevala
iš e nsmesče is tokaj ali zunaj. Obrniti se na Inse-
ratni odd. telek Edinosti. 200

Zivčne bolezn in bolezn sra zginajo,
ako se uporablja naša
ate nriane kope i z og jikovo kislino. Vir zdrava
za vsak hišo Najzborn jši spa. sti za ma. sažo. Pro-
a ekti b eprlačno pri inženirju F. Lipova y,
Praga II. 506 1784

Odeca se mehlovana s ha, alica Rigg Manna
št. 11 v. r. iličju, na levo. 1865

Zemljišče na prodaj v Rojanu pri
cesti nad cerkvijo v ma-
lih parcelah in po nizki ceni. (Denar za
zidanje se tudi vdobi. Več se izve pri
upravi „Edinosti“. 1842

Zaloga obuvala
in lastna delavnica
PAVEL VISINTINI
Trst, ul. Glosue Carducci 31.
Filijalka ul. S. Sebastiano 2.
Velika izbira moških in
ženskih čevljev. — Po-
prave se izvršujejo toč-
no in solidno
po mernih cenah

Krojčnica za civiliste in vojake :
Franjo Polanec
v Trstu, via S. Giacomo (Corso) 6 II. n.
Priporoča se slavnem občinstvu in voj. štu za v ako-
vrstna dela. Blago prve vrste, delo solidno, cene zmerne.

ANTON ZAVADLAL
Trst, ul. Istria 12 (pri sv. Jakobu)
Priporoča svojo **PEKARNO** in **SLADIČARNO**
V čkrat na dan svež kruh in salsice. Zaloga moko-
vake vrste iz prvih mlinov. Likerji in vino v ste-
klenicah. Postrežba na dom. — Priporoča tudi svojo
staro in dobroznano pekarno v ulici
Marco Polo št. 6 (vogni Concordia)
katero vodi gospo. ar sam.

ANTON SKERL
mehanič, zapriseženi zvedonec
TRST, Carlo Goldonijev trg št. 11
Zastopnik tovarne koles in motokoles „Puch“
speljura in zaloga električnih svodnikov, koč in profeta gra-
sofonov, conofonov, in tonografov. Zaloga priprav na točiti pivo
sosa delavnica za popraviljanje šiv. strojev koles motokoles itd
Velika zaloga pripadkov po tovar cenah.
TELEFON št. 1734.

Český hostinec
v Trstu
Alla Meridionale
Via Belvedere
Češka gostilna
v Trstu

Več novih postelj kuhinjske omare iz
nekaj nočnih omaric
se proda v ulici Cisternova št. 17, dvorišče (Greta).
1976
GOSTILNA N. D. O.
ki jo sedaj vodi g. HENRIK KOSIČ je
popolnoma na novo preurejena
in po najmodernejem slogu slikana. Točije
se različna pristna vina. Ob vsakem času
se dobijo gorka in m. zla jedila.
Gostilna je otvorena vsako soboto in
nedeljo do 1. ure popolnoci.

ŠOLA ZA JEZIKE
Polyglotte Acquadotto št. 16
prvo nadstropje.
Nova metoda za nacheje modernih jezikov.
Izvanredno ugodna prilika!!!
Nemško . . . 8 lekolj Kron 4 { Dvo . . . lekolj
Fr. noško 8 lekolj Kron 6 { v aki : ted. n.
Ang.ško . . . 8 ekolj Kron 6

V vseh lekarnah v Trstu in
zunaj se dobé :
PASTILJE PRENDINI
proti kašlju
bolezni v grlu hribovosti, kat. ru
Glavna zaloga : LEKARNA PRENDINI.

Rogaška kisel. Templev
Radinski vrec.
Najboljši mineralni vodi.
— ZASTOPNIK —
Lacko Križ - Pula
WIESENREITER & Co., TRST
Ulica Valdirivo 13.

Otvoritev nove slovenske trgovine!
Čevljarska zadruga v Mirnu pri Go-
rici naznanja, da je otvorila v Trstu, v ulici
Barriera voevha št. 38

prodajalno obuval
LASTNEGA PRIDELKA
Zadruga izdeluje vsakovrstna obuvala od najpri-
prostejšega do najfinejšega ter sprejema
tudi popravo.
Priporočamo se to slavnemu občinstvu, da se
poslužuje vedno izdelkov naše zadruge, a bo de naj
slavno občinstvo tudi prepričano, da se bo z našimi
izdelki zelo zadovoljilo. Cene zelo nizke.
NAPOČBE SE IZVRŠUJEJO TOČNO.

Da, gospod! Tudi Vam
priporočamo pivo dvojnega kvasa
Sveti Štefan
(Pozor na založno znamko „Sveti Štefan“)
izdelek iz mestne tovarne piva Budimpeška
Kötányi. Stara znamka svetovnega pomena.
Prodaja se v boljših prodajalnih jestvin.
Glavna zaloga: R. Gregorich
Trst, via Valdirivo 32. - Tel. 2201. (O.)

Hotel - Restauracija
ABBAZIA
TRST - ulica Geppa 20 - TRST

DANES IN VSAKI DAN
Nova dun. družba
ORPHEUM
L. Roth, najboljša humoristična pevka na Dunaju.
K. Uhl, drast. komik z novimi dovtipi. La bella
Rena, subretka. M. Uhl, pevka. Duo Delfoy, ori-
ginalni hollanski pleš. M. URBAN, kapelnik.
Vsaki večer nova burka.
VSTOPNINA 80 VINARJEV
ZACHTEK OB 8. ZVEČER.
Svetlo in temno pivo. — Dunajska
Kuhinja.
S spoštovanjem
JOHANN WOSCHITZ.

Hotel Balkan 70 sob, električna razsvetljava, lift, kopelji.
CENE ZMERNE. J. Kögl. **Hotel Balkan**